

2023-03-30
KN2023/02784**Klimat- och näringslivsdepartementet**Verket för innovationssystem
101 58 Stockholm

Uppdrag att öka insatserna inom innovations- och forskningsprogrammet Avancerad digitalisering

Regeringens beslut

Regeringen ger Verket för innovationssystem (Vinnova) i uppdrag att stärka innovations- och forskningsprogrammet Avancerad digitalisering. Programmet utgör ett kompletterande initiativ till andra insatser inom myndigheten som syftar till att stärka Sveriges position internationellt avseende nästa generations avancerade och kraftfulla digitala lösningar.

Vinnova ska genomföra insatser, t.ex. i form av utlysningar, inom relevanta teknikområden. Insatserna syftar till att utveckla och nyttiggöra ny digital teknik, stärka svensk konkurrenskraft samt möjliggöra en hållbar omställning. Detta ska ske genom ökad samverkan samt forskning och innovation. Uppdraget ska genomföras i nära samverkan med aktörer från näringsliv, forskningsfinansiärer, institut och lärosäten. Satsningen ska samfinansieras av näringslivet med i regel minst motsvarande andel.

Vinnova ska årligen redovisa uppdraget i årsredovisningen. Vinnova ska även senast den 31 mars 2028 slutredovisa uppdraget till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet). Slutredovisningen ska innehålla en utvärdering av uppdraget i sin helhet och delredovisningen ska innehålla en preliminär utvärdering. Dessa ska om möjligt ha en kontrafaktisk ansats.

För uppdraget ska Vinnova under 2023 använda minst 300 000 000 kronor. För perioden 2024–2027 beräknas minst 500 000 000 kronor användas för uppdraget. Medlen ska redovisas mot det under utgiftsområde 24 Näringsliv uppförda anslaget 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling, anslagsposten 1 Verket för innovationssystem.

Bakgrund

Framväxande teknik berör hela samhället och omfattar många olika teknikområden. Det handlar exempelvis om artificiell intelligens (AI), kvantteknik, halvledare, bioteknik, uppkoppling, robotik och nanoteknik. Nästa generations avancerade digitala lösningar utvecklas i snabb takt och Vinnova genomför i dag insatser inom bl.a. AI, kvant, elektroniska komponenter och system samt inom ramen för innovations- och forskningsprogrammet Avancerad digitalisering.

Programmet Avancerad digitalisering initierades 2021 med visionen om att Sverige och det svenska näringslivet ska tillhöra de främsta i världen när det gäller såväl utveckling av digital teknik inom utvalda styrkeområden som att snabbt införa och se effekterna av ny teknik inom olika branscher och samhällssektorer. Programmet har sex övergripande mål:

- Bidra till att nästa generations avancerade, kraftfulla och säkra digitala lösningar utvecklas i Sverige.
- Stärka Sveriges attraktionskraft när det gäller forsknings- och innovationsinvesteringar.
- Säkerställa ökad konkurrenskraft.
- Bidra till att lyfta svenskt näringslivs kompetens och implementeringsförmåga.
- Utgöra en samverkansplattform och fungera som kunskapsnav för andra svenska satsningar inom digitaliseringsområdet.
- Bidra till samhällets digitala omställning, en hållbar utveckling och arbetet för att nå de svenska miljömålen.

Programmet, som är en långsiktig satsning, drivs i samverkan mellan staten och näringslivet där hälften av finansieringen är offentliga medel och hälften medfinansiering från näringslivet. Programmet har i dagsläget genomfört nio utlysningar med 76 beviljade projekt och totalt 190 inblandade aktörer från såväl lärosäten, institut samt stora och små företag. Intresset har varit stort och vida överträffat programmets nuvarande omslutning.

Skälen för regeringens beslut

I regeringsförklaringen beskrivs det svenska näringslivet som ett drivhus för välstånd och innovation, men numera också en viktig miljörelse – världsledande i hållbarhet och grön omställning. Näringslivet tar täten i omställningen och regeringen vill vara en offensiv partner i arbetet. Programmet Avancerad digitalisering bidrar till en offensiv svensk teknik-

agenda med fokus på forskning-, utveckling och innovation. Uppkopplade system, data och AI har fått en alltmer central roll och driver förändring i de flesta sektorer. Halvledare och annan elektronik möjliggör den digitala utvecklingen. Sverige ska vara ett land där nästa generations avancerade och kraftfulla digitala lösningar utvecklas, inte minst för att klara den gröna omställningen. Insatserna inom området behöver därför intensifieras. Med fokus på ny, säker och energieffektiv digital teknik, många gånger i kombination, kan programmet skapa förutsättningar för att uppnå de svenska klimatmålen, svensk konkurrenskraft, skapa framtidens jobb i Sverige och därmed säkra arbetslinjen och välfärden.

Forsknings-, handels- och säkerhetspolitik har kommit att bli alltmer tätt sammanflätade. I utrikesdeklarationen slår regeringen bl.a. fast att kontrollen över ny teknik har geopolitiska dimensioner och är av vikt för den nationella och globala säkerheten. Utrikesdeklarationen tar även upp att ny framväxande teknik och produkter som till exempel artificiell intelligens, kvantdatorer och bioteknik kommer att förbättra människors levnadsvillkor samt att Sverige kan spela en central roll som stark forskningsnation och som högteknologiskt land i världsklass. Sverige behöver möta upp de stora satsningar som görs internationellt och även delta i relevanta EU-program. Vinnovas insatser inom framväxande teknik, däribland programmet Avancerad digitalisering, är viktiga bidrag till att öka Sveriges förmåga att utveckla, använda och exportera ny teknik och tjänster. Detta är centralt för utvecklingen av vårt näringsliv, vår säkerhet samt för klimatomställningen.

Regeringen gav Vinnova, Myndigheten för digital förvaltning, Post- och telestyrelsen samt Vetenskapsrådet i uppdrag att gemensamt ta fram ett förslag till utformningen och genomförandet av ett strategiskt program för att möta och leda i den digitala strukturomvandlingen (N2021/00041). Inom ramen för uppdraget analyserade myndigheterna svenska insatser på området och genomförde även en omvärldsanalys. I slutsatserna konstateras bl.a. att svenska insatser varit reaktiva, små och fragmenterade samt att det finns behov av målmedvetna och långsiktiga satsningar som utvecklas och drivs i nära samverkan med näringsliv, offentliga aktörer och civilsamhälle. Ett av de delprogram som myndigheterna gemensamt föreslog var Avancerad digitalisering.

Regeringen delar bilden som förs fram om att utvecklingstakten är hög och gränsöverskridande samt att framväxande teknik skapar nya möjligheter. Det

ställer krav på förstärkta insatser, samverkan och ett brett engagemang. Programmet Avancerad digitalisering bygger på en beprövad privat-offentlig samverkansmodell där såväl offentliga aktörer som näringslivsaktörer gemensamt bidrar. Givet programmets strategiska vikt bör Vinnova få i uppdrag att öka insatserna.

På regeringens vägnar

Ebba Busch

Fredrik Sandberg

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM
Utrikesdepartementet/SP
Försvarsdepartementet/MFU
Finansdepartementet/BA och DOF
Utbildningsdepartementet/F